

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/275/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7816203673
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Maruščák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7816203673.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Andrey Galdunovej v spore žalobcov: 1. R. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/X, P., 2. I. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. X, I., 3. B. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. X, I., zastúpení Mgr. Ivicou Štigitz, advokátkou, so sídlom Šafárikova 8, Rožňava, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zast. JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou, so sídlom Majerníkova 3/A, Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 765,70 EUR s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 05.03.2018, sp. zn. 10C/75/2016

rozhodol:

Zrušuje rozsudok Okresného súdu Rožňava zo dňa 05.03.2018, č.k. 10C/75/2016-107, okrem výroku II. o zamietnutí žaloby o úrokoch z omeškania v prevyšujúcej časti a v zrušenom rozsahu vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Odmieťa odvolanie proti výroku II. o zamietnutí žaloby o úrokoch z omeškania v prevyšujúcej časti.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom označeným v záhlaví žalovaného zaviazal zaplatiť pôvodnej žalobkyni R. Q., nar. XX.XX.XXXX, sumu 765,70 EUR s ročným úrokom z omeškania vo výške 5 % od 31.05.2016 do zaplataenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok), v prevyšujúcej časti žalobu o úrokoch z omeškania zamietol (II. výrok) a pôvodnej žalobkyni priznal právo na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa pôvodná žalobkyňa voči žalovanému domáhala zaplataenia sumy vo výške 765,70 EUR s 5 % ročným úrokom z omeškania od podania žaloby do zaplataenia a náhrady trov konania, ktorú odôvodnila tým, že so žalovaným uzavrela v roku 2009 (bez uvedenia dátumu) Zmluvu o úvere č. 7273248, na základe ktorej jej bola požičaná istina 1.327,76 EUR a ktorú sa zaviazala vrátiť s poplatkom 1.133,90 EUR v dvanástich mesačných splátkach po 205,14 EUR, v celkovej výške 2.461,66 EUR. Pôvodná žalobkyňa z úverovej zmluvy žalovanému zaplatila spolu sumu 2.093,46 EUR. Namietala, že žalovaný porušil ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch tým, že v zmluve neuviedol podstatné náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. g), h), i), j), k) a n), preto sa v zmysle § 4 ods. 3 cit. zákona považuje úver za bezúročný a bez poplatkov. Z uvedeného dôvodu mala za to, že bola žalovanému povinná zaplatiť len istinu vo výške 1.327,76 EUR, pričom do podania žaloby splatila 2.093,46 EUR, a preto žalovaný získal bezdôvodné obohatenie vo výške 765,70 EUR (2.093,46 EUR - 1.327,76 EUR), ktoré je povinný vydať v zmysle § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3. Súd prvej inštancie rozhodnutie odôvodnil tým, že zo zmluvy o úvere č. 7273248, ktorú predložila pôvodná žalobkyňa, vyplýva, že tam nie je uvedený dátum podpisu zmluvy, overenia zmluvy a prevzatia peňažnej hotovosti, že pôvodná žalobkyňa bola dlžníčkou a žalovaný veriteľom a došlo k požičaniu sumy 1.327,76 EUR, pričom pôvodná žalobkyňa sa zaviazala dlžnú sumu vrátiť spolu s poplatkom

1.133,90 EUR vo výške 2.161,66 EUR v dvanástich mesačných splátkach po 205,14 EUR počnúc od 25.01.2009. V písomnom vyhotovení zmluvy nie je uvedený údaj o ročnej úrokovej sadzbe, RPMN, priemernej RPMN, rozpise splátok istiny, úrokov a poplatkov. V časti, kde sa vyznačuje účel poskytnutia finančných prostriedkov, nie je zaškrtnutý žiaden účel.

4. Zo zmluvy o úvere č. 7273248, ktorú predložil žalovaný, vyplýva, že tam je uvedený dátum podpisu zmluvy 17.12.2008, overenia podpisu zmluvy 15.12.2008, prevzatia hotovosti 17.12.2008 a v zmluve je zaškrtnutý účel použitia finančných prostriedkov na výkon povolania.

5. Z Potvrdenia žalovaného zo dňa 01.01.2013 vyplýva, že pôvodná žalobkyňa na Zmluvu č. 7273248 uhradila 2.093,46 EUR. Zo spisu Slovenskej arbitrážnej a.s., kde sa viedlo konanie na návrh žalovaného proti pôvodnej žalobkyni pred Stálym rozhodcovským súdom Bratislava pod spisovou značkou SR 01964/10 vyplýva, že pôvodnej žalobkyni bol doručený návrh na začatie rozhodcovského konania, ku ktorému sa písomne dňa 23.02.2010 vyjadrila a následne jej bol doručený rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu dňa 03.05.2010, ku ktorému sa dňa 06.05.2010 vyjadrila a žiadala splátky. Z výroku rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu SR 01964/10 zo dňa 15.04.2010 vyplýva, že pôvodná žalobkyňa bola zaviazaná zaplatiť 2.943,89 EUR spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne a nahradiť trovy konania.

6. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba pôvodnej žalobkyne je dôvodná, a preto jej vyhovel. Pôvodná žalobkyňa mala nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovaného z dôvodu, že na Zmluvu o úvere č. 7273248 zo dňa 17.12.2008 zaplatila o 765,70 EUR viac ako mala zaplatiť. Súd však zamietol žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania z priznanej istiny od 18.05.2016, teda od podania žaloby, do 30.05.2016, teda do dňa, keď žalovanému bola doručená žaloba spolu s platobným rozkazom, kedy sa najneskôr dozvedel o tom, že pôvodná žalobkyňa žiadala vydať bezdôvodné obohatenie. Podľa názoru súdu sa žalovaný dostal do omeškania nasledujúci deň, a preto až od 31.05.2016 boli pôvodnej žalobkyni priznané úroky z omeškania. Pôvodná žalobkyňa totiž v konaní nepreukázala, že by pred podaním žaloby vyzvala žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia.

7. Po preskúmaní Zmluvy o úvere č. 7273248 zo dňa 17.12.2008 súd prvej inštancie zistil, že zmluva bola uzavretá v rozpore so zákonom č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

8. Po oboznámení sa s obsahom zmluvy o úvere súd dospel k záveru, že táto má charakter spotrebiteľskej zmluvy. Tvrdenie žalovaného, že sa nejedná o spotrebiteľskú zmluvu, lebo úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, nemení charakter tejto zmluvy z dôvodu, že u žalovaného aj z viacerých iných zmlúv, ktoré boli predmetom konania v iných veciach, vyplýva bežná prax, že pokiaľ došlo k uzatvoreniu zmluvy o úvere s dlžníkom, ktorý mal charakter podnikateľského subjektu, v zmluve bol dlžník označený IČO, DIČ, resp. predkladal daňové priznanie. V preskúmvanej úverovej zmluve bola pôvodná žalobkyňa ako dlžník označený len menom, priezviskom, rodným číslom a trvalým bydliskom. Z týchto okolností vyplýva, že v čase uzavretia zmluvy nebola podnikateľským subjektom.

9. Po citácii § 52 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 53 ods. 1, 2, 4 písm. k), ods. 5 OZ, § 54 ods. 1, 2 OZ, § 4 ods. 1, 2, 3 zákona č. 258/2001 Z. z. súd konštatoval, že zmluva o úvere č. 7273248 zo dňa 17.12.2008 je v rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 písm. h), i), j) a k) zákona č. 258/2001 Z. z. V (oboznamovanej) zmluve jednoznačne chýbajú údaje o ročnej úrokovej sadzbe, výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, RPMN a priemernej hodnote RPMN. Ustanovenie § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z. z. jednoznačne upravuje, že ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. h), i), j) a k), poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

10. Z vyššie uvedeného vyplýva, že pôvodná žalobkyňa tak mala povinnosť vrátiť žalovanému len požičanú sumu 1.327,46 EUR a všetko, čo zaplatila navyše, teda sumu 765,70 EUR, zaplatila bez právneho dôvodu a žalovaný sa na jej úkor bezdôvodne obohatil.

11. Následne súd prvej inštancie citoval § 451 ods. 1, 2 a § 456 OZ a konštatoval, že bolo preukázané, že pôvodná žalobkyňa uhradila žalovanému z titulu Zmluvy o úvere č. 7273248 zo dňa 17.12.2008 sumu 2.093,46 EUR. Keďže mala vrátiť len sumu 1.327,76 EUR, výška bezdôvodného obohatenia na strane

žalovaného predstavuje sumu 765,70 EUR, preto súd žalovanému uložil povinnosť túto sumu pôvodnej žalobkyni vrátiť.

12. Súd vo vzťahu k námietke premlčania nároku pôvodnej žalobkyne, ktorú vzniesol žalovaný uviedol, že pri práve na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia plyní jednak subjektívna dvojročná premlčacia doba plynúca odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, a jednak objektívna trojročná premlčacia doba plynúca odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, resp. desaťročná pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení. V danom prípade podľa názoru súdu je potrebné aplikovať desaťročnú premlčaciu dobu, pretože bezdôvodné obohatenie žalovaného súd považuje za úmyselné. Žalovaný má dlhodobu v predmete činnosti ako nebankový subjekt poskytnutie úverov a jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Preto, ak žalovaný v zmluve o úvere neuviedol podstatné náležitosti v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. h), i), j) a k) zákona č. 258/2001 Z. z., týmto obchádzal zákon, a toto konanie sa nedá hodnotiť inak, ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Zároveň pôvodná žalobkyňa sa o (svojom) bezdôvodnom obohatení dozvedela pred podaním žaloby a splnomocnila svoju zástupkyňu na zastupovanie v tomto konaní. Súd mal za to, že ide o bezdôvodné obohatenie získané úmyselne, nakoľko žalovaný je nebankovým subjektom pôsobiacim na finančnom trhu v Slovenskej republike. Ako taký je si vedomý toho, aké právne predpisy regulujú jeho činnosť a neuvedenie podstatných náležitostí v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. h), i), j) a k) zákona č. 258/2001 Z. z. do zmluvy o (predmetnom) spotrebiteľskom úvere je nepochybne úmyselným porušením zákona, čo spôsobuje záver, že taktiež bezdôvodné obohatenie, ktoré takýmto spôsobom vzniklo, je bezdôvodným obohatením získaným úmyselne. Ďalej je nesporné, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., zneužíva svoje právo ako veriteľ, lebo viackrát v priebehu rokov boli judikované všetkými súdmi rôznych stupňov porušenia práv spotrebiteľov, vrátane upozornenia Európskej komisie vo vzťahu k Slovenskej republike na riešenie ochrany spotrebiteľov práve v otázke zneužívania veriteľských práv touto spoločnosťou. Preto v obdobných spotrebiteľských veciach je potrebné vychádzať zo všeobecnej desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty, kde úmysly spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. obohacovať sa na úkor spotrebiteľov sú zrejmé, kde táto spoločnosť má vedomosť z judikovaných rozhodnutí o svojom zneužití práva, či využívaní neprijateľných zmluvných podmienok, a preto v predmetnom právnom vzťahu strán sporu je potrebné aplikovať objektívnu desaťročnú premlčaciu lehotu na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie zastával názor, že žaloba bola podaná v rámci premlčacej subjektívnej dvojročnej lehoty. Obdobne premlčanie posúdili napr. aj Okresný súd Svidník v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/79/2010-260 zo dňa 23.10.2013, Okresný súd Humenné v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 5C/184/2014-79 zo dňa 14.12.2015, Okresný súd Rožňava sp. zn. 11C/129/2016-30 zo dňa 27.05.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/402/2016 zo dňa 27.6.2017. V súvislosti so začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby súd poukázal aj na publikované rozhodnutia pod R26/1975, R11/1977 a R37/1982.

13. K námietkam žalovaného ohľadom res iudicata súd konštatoval, že na Okresnom súde Rožňava prebiehalo konanie sp. zn. 9Er/647/2010 na vymoženie pohľadávky žalovaného, ktorý bol v postavení oprávneného proti pôvodnej žalobkyni, ktorá bola v postavení povinnej, a to na základe rozhodcovského rozsudku SR 01964/10. Súd uznesením č.k. 9Er/647/2010-13 zo dňa 16.03.2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 06.04.2011, zamietol žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zo dňa 15.04.2010, sp. zn. SR01964/10. Hlavným dôvodom pre zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola absolútne neprijateľná podmienka v spotrebiteľskej zmluve ohľadom dojednaní rozhodcovskej doložky, pričom dojednanie v bode 18 Zmluvy o úvere bolo v rozpore s § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka a právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom právnom úkone, preto exekučný titul bol vydaný v rozpore so zákonom, a preto sa podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku návrh na vykonanie exekúcie zamietol. Navyiac rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe zmenky, ktorá bola vystavená v rozpore s § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. Ďalším uznesením č.k. 9Er/647/2010-23 zo dňa 13.04.2011 súd toto exekučné konanie zastavil. Z vyššie citovaných rozhodnutí súdu teda jednoznačne vyplýva, že rozhodcovský rozsudok SR 01964/10 zo dňa 15.04.2010 bol vydaný rozhodcovským súdom na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, a preto rozhodcovský rozsudok nemohol založiť prekážku res iudicata.

14. Súd prvej inštancie zároveň prihliadol aj na závažnú skutočnosť, a to rozdiel medzi predloženou zmluvou o úvere zo strany pôvodnej žalobkyne a zo strany žalovaného. Zmluva, ktorú predložila pôvodná žalobkyňa, neobsahuje údaj o účele poskytnutého úveru, nakoľko na predtlačných poliach nie je nič vyznačené a pôvodná žalobkyňa je tam podpísaná. V zmluve nie je uvedený dátum podpisu zmluvy, čas, hodina, minúta, dátum overenia podpisu, meno mandátára, podpis mandátára a dátum prevzatia peňažnej hotovosti. Pôvodná žalobkyňa je podpísaná na mieste splnomocniteľa, na mieste dlžníka pri zmluve a na mieste, kde potvrdzuje prevzatie peňažnej hotovosti. V zmluve, ktorú predložil žalovaný, je pri účele poskytnutého úveru zaškrtnuté: na výkon povolania, je tam už doplnený dátum podpisu zmluvy 17.12.2008, čas 10:00 hod., dátum overenia podpisu 15.12.2008, meno mandátára: X., je tam podpis mandátára a dátum prevzatia peňažnej hotovosti 17.12.2008. Pôvodná žalobkyňa namietala pravosť jej podpisov na zmluve, ktorú predložil žalovaný, a preto súd vykonal porovnanie týchto podpisov, z ktorého možno jednoznačne konštatovať, že ani jeden zo štyroch podpisov, ktoré sú uvedené na zmluve, ktorú predložil žalovaný, nie je totožný s podpismi, ktoré sú na zmluve, ktorú predložila pôvodná žalobkyňa. Podpisy sa síce podobajú, ale viditeľne sú rozdielne, čo zistil sudca, aj keď nemá odborné vzdelanie v rámci písomoznactva. Podpisy by mali byť úplne rovnaké, keďže sa zmluva podpisuje na tlačivo, ktoré má viac kópií a ktoré sa pretlačia pri písaní textu. Z toho jednoznačne vyplýva, že žalovaný musel doplniť text zmluvy, ktorý pôvodná žalobkyňa nepodpísala a pôvodnej žalobkyni odovzdal jedno vyhotovenie zmluvy s nevypísanými všetkými údajmi. Súd teda jednoznačne konštatoval, že sa jedná o nekalú praktiku žalovaného, keď prostredníctvom svojho mandátára odovzdáva neúplne vyplnené zmluvy o úvere a potom vo svojich kópiách si doplní údaje podľa svojej potreby. V prejednávanej veci sa takýmto spôsobom postupovalo, o čom svedčia predložené exempláre zmluvy o úvere pôvodnej žalobkyne a žalovaného.

15. Výrok o úrokoch z omeškania odôvodnil aplikáciou § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. Súd priznal pôvodnej žalobkyni úrok z omeškania od podania žaloby do zaplatenia, nakoľko podaním žaloby požiadala žalovaného ako dlžníka o vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom žalovaný jej odmietol poskytnúť plnenie. Preto je povinný platiť aj úroky z omeškania.

16. Výrok o náhrade trov konania súd oprel o ust. § 255 ods. 1, 2 CSP. Pôvodná žalobkyňa mala v konaní úspech v celom rozsahu, a preto jej bolo priznané právo na náhradu trov vo výške 100 %. Žalovaný tiež namietal miestnu príslušnosť súdu. V čase podania žaloby 18.05.2016 podľa platného ustanovenia § 87 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku bol miestne príslušným súdom Okresný súd Rožňava, nakoľko pôvodná žalobkyňa bola v postavení spotrebiteľa a podala žalobu v súvislosti s uzavretou spotrebiteľskou zmluvou. Súd začal konať vo veci a na námietky žalovaného neprihliadol, nakoľko ich považoval za nedôvodné. Súd postupoval podľa § 42 Civilného sporového poriadku.

17. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, resp. napadnutý rozsudok zmeniť tak, že žalobu žalobcu zamietá. Odvolanie podal z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d), písm. f) a písm. h) CSP.

18. Žalovaný vyčítal súdu nepreskúmateľnosť rozhodnutia, lebo v rozhodnutí nekriticky prevzal argumentáciu pôvodnej žalobkyne a „nevysporiadal sa“ s argumentáciou žalovaného. Nesúhlasil ani so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, lebo zmluva bola uzavretá podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, a žalobca vstúpil do právneho vzťahu so žalovaným na základe vyhlásenia, že poskytnuté peňažné prostriedky použije na „výkon povolania“, a nie na svoju súkromnú potrebu. Poukázal na to, že žalobkyňa „prehlásenie“, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolania, vlastnoručne podpísala. Žalovaný poukázal na to, že pôvodná žalobkyňa spotrebiteľský charakter úverových zmlúv riadne neodôvodnila a nepodložila relevantnými dôkazmi, pričom dôkazné bremeno v tomto prípade spočíva práve na jej strane. Pôvodná žalobkyňa si úver zobrala na účel povolania, peňažné prostriedky prevzala a nemala proti tomu žiadne námietky. Dôležité je, na aký účel bol úver poskytnutý a nie na aký účel žalobkyňa finančné prostriedky naozaj použila. Žalovaný je povinný preukázať, na aký účel boli peňažné prostriedky poskytnuté, nenesie však povinnosť preukazovať, či naozaj klient použije prostriedky na daný účel. Pôvodná žalobkyňa iniciovala uzavretie zmluvy v danej podobe tým, že dobrovoľne vyznačila účel použitia finančných prostriedkov. Zmluvné strany sa dohodli (vo VPPÚ), že ich vzťahy sa budú spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka. Zmluva sa uzatvorila v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, z čoho podľa žalovaného jasne vyplýva, že iný zákon na daný zmluvný vzťah nie je možné aplikovať. Nakoľko dlžník nemienil použiť

peňažné prostriedky na svoju súkromnú potrebu, nie je spotrebiteľom. V prípade postavenia žalovaného treba akceptovať jeho dobrú vieru, s ktorou do právneho vzťahu so žalobkyňou vstupoval. Aj pri výklade pojmu spotrebiteľ je treba chrániť dobrú vieru druhej strany. Súd posúdil zmluvu o úvere ako zmluvu spotrebiteľskú. Aj napriek odčitovaným zákonným ustanoveniam zmluvy o úvere v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z. súd neuviedol ani jediné tvrdenie na podporu svojho rozhodnutia, z ktorého dôvodu posúdil zmluvu ako spotrebiteľskú, napriek tomu, že dlžník sa jasne zaviazal, že ide o úver vzatý za účelom povolania. V časti venovanej premlčaniu žalovaný uviedol, že vydania bezdôvodného obohatenia sa žalobkyňa v zmysle ustanovení OZ môže domáhať v subjektívnej (dvojiročnej) lehote, najneskôr však do uplynutia 3 ročnej objektívnej premlčacej lehoty. Ich začiatok je upravený odlišne, tieto dve doby začínajú plynúť, plynú a končia nezávisle od seba. Ich vzájomný vzťah je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba. Žalovaný poukázal na to, že nárok pôvodnej žalobkyne zo zmluvy o úvere sa stal premlčaný v subjektívnej lehote v celom rozsahu dňa 09.04.2016, okrem splátok uhradených dňa 21.08.2014, 05.10.2015, 03.11.2015, 03.12.2015 a 07.01.2016, nakoľko posledná splátka premlčaná v subjektívnej premlčacej lehote bola uhradená dňa 09.04.2014. Žalovaný mal za to, že žalobkyni zo zmluvy o úvere subjektívna premlčacia lehota začala plynúť odo dňa 26.03.2012, vzhľadom ku skutočnosti, že od 26.03.2012 (uhradením istiny vo výške 1.327,76 EUR) mala žalobkyňa vedomosť o bezdôvodnom obohatení, nakoľko žalovanému uhrádzala sumy nad rámec istiny, ktorými sa hradili úroky a poplatky. Skutočná vedomosť žalobkyne o tom, kto na jej úkor získal majetkový prospech a v akej výške predstavuje vedomosť o rozhodujúcich okolnostiach. Podľa § 2 zákona č. 1/1993 Z. z., o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa týka, domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných predpisov je nevyvrátiteľná. Vedomosť o obsahu práva je ovládaná zásadou neznalosť práva neospravedlňuje. Znalosť práva sa u jeho adresátov nevyvrátiteľne predpokladá a inak tomu nemôže byť ani v prípade posudzovania jeho znalostí ako východiska pre vedomosť o bezdôvodnom obohatení. Vedomosť o tom, že zmluva neobsahuje požadované údaje, je potrebné na strane žalobkyne viazať k okamihu podpisu zmluvy. Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch bol vyhlásený v Zbierke zákonov a dňom jeho uverejnenia platí domnienka, že sa stal známym pre každého, koho sa týka. Pôvodná žalobkyňa tak už v čase uzatvorenia zmluvy vedela, že ak v zmluve chýbajú obligatórne náležitosti vyžadované zákonom č. 129/2010 Z. z., úver je bezúročný a bez poplatkov. Žalovaný bol názoru, že pôvodná žalobkyňa sa reálne dozvedela, že na jej úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu dňom, v ktorom zaplatila sumu nad rámec istiny, pričom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 67/2011 ako aj 5 Cdo 121/2009. Bolo by neprimeranou ochranou spotrebiteľa, pokiaľ by bol začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby posunutý na deň, kedy sa od svojho právneho zástupcu dozvedel, že žalovaný sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Pre záver dozvedieť sa o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o tom, kto ho získal, je vždy rozhodujúce zistenie „skutkového stavu“, teda nie posúdenie jeho právnej kvalifikácie (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 169/2017). Pôvodná žalobkyňa od svojho právneho zástupcu získala iba vedomosť o právnom posúdení veci, čo však nemožno stotožniť s dozvedením sa o rozhodujúcich skutkových okolnostiach pre účely zistenia vzniku bezdôvodného obohatenia. Na základe tejto skutočnosti začala plynúť subjektívna lehota zaplatením príslušnej splátky úveru nad rámec zákonom ustanovenej povinnosti. V prípade, ak by pôvodná žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012, v tom zmysle, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana spotrebiteľa, v danom prípade vzniesol žalovaný hmotnoprávnu námietku premlčania, na ktorú súd musí vziať zreteľ. Ak druhá strana účinne vzniesla námietku premlčania, nemožno ani v prípade spotrebiteľa pripustiť odlišnú interpretáciu ustanovení zákona o plynutí subjektívnej premlčacej doby, v ktorej sa môže domáhať vydania bezdôvodného obohatenia. Rovnaký názor zastáva aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 169/2017. Na záver žalovaný uviedol, že je nesporné, že pôvodná žalobkyňa sa dozvedela o bezdôvodnom obohatení dňom uhradenia sumy nad rámec istiny, podľa nevyvrátiteľnej právnej domnienky uvedenej v § 2 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov SR, a teda jej nárok je premlčaný v subjektívnej premlčacej dobe v celom rozsahu.

19. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrili žalobcovia, ktorí uviedli, že všetky tvrdenia uvádzané v odvolaní sú účelové a nie sú v súlade s preukázanými skutočnosťami, ktoré súd na pojednávaní a z predložených dôkazov zistil. Okrem toho odvolanie nespĺňa náležitosti v zmysle § 363 CSP, keď neobsahuje rozsah, v akom žalovaný rozhodnutie súdu prvej inštancie napáda. K námietke nepreskúmateľnosti uviedli, že žalovaný neuviedol, v akej časti také pochybenie našiel a na nedostatky v odôvodnení nepoukázal konkrétne. Súd prvej inštancie dostatočne preskúmal listinné dôkazy, z ktorých zistil, že kópia zmluvy,

ktorá bola vydaná pôvodnej žalobkyni, neobsahuje dátum podpisu a nie je v nej zaškrtnuté políčko s informáciou, že si berie úver na výkon povolania. Pôvodná žalobkyňa predložila zmluvu, ktorá je iná a zrejme aj pozmeňovaná tak, aby pozmenené údaje v nej boli v prospech žalovaného. Rovnako podala trestné oznámenie, v ktorom uviedla, že údaje na zmluve predložené v konaní boli pozmenené. Na posúdenie odvolacieho súdu ponechali vysvetlenie žalovaného, uvedené v uznesení vyšetrovateľa ORP-538/1-VYS-RV-2017 zo dňa 21.02.2018, ako došlo k zmene údajov v zmluve. Nie je možné, aby pretlačením pri vypisovaní došlo k tomu, že sa časť textu pretlačila a časť nie (hlavne tá v prospech žalovaného). Zároveň je nelogické, aby dôchodkyňa a zdravotne postihnutá osoba brala úver za účelom výkonu povolania, keď v čase podpisu zmluvy mala 60 rokov. Súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky listinné dôkazy, starostlivo ich posúdil vo vzájomnej súvislosti, tiež posúdil z nich vyplývajúce skutočnosti, aplikoval správne normy na prejednávajúcu vec a z toho dôvodu boli názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je úplné, presvedčivé a riadne odôvodnené. K posúdeniu zmluvy o úvere uviedli, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že v predmetnej zmluve (v rovnopise, ktorý obdržala pôvodná žalobkyňa) nie je uvedený žiadny účel použitia finančných prostriedkov. Pôvodná žalobkyňa počas konania tvrdila a túto skutočnosť žalovaný nevyvrátil žiadnym dôkazom, že použité finančné prostriedky boli použité na úhradu nákladov domácnosti a na platenie skoršieho úveru. Pôvodná žalobkyňa v čase uzavretia zmluvy bola v dôchodkovom veku a teda takýto účel použitia finančných prostriedkov by bol absolútne nelogický. K námietke premlčania uviedli, že uplatňovaný nárok nie je premlčaný z dôvodu, že neuplynula ani subjektívna a ani objektívna premlčacia doba. O tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na úkor pôvodnej žalobkyne, sa dozvedela v čase pred podaním žaloby. Pri práve na vydanie bezdôvodného obohatenia je Občianskym zákonníkom stanovená kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna a objektívna. Právna úprava je pomerne stručná a vyplýva z nej, že v súvislosti s posudzovaním začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby je potrebné zhodnotiť nasledovné skutočnosti, a to kedy sa oprávnený subjekt dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kedy sa oprávnený subjekt dozvedel, kto sa na jeho úkor obohatil. Žalobcovia boli názoru, že slová „keď sa oprávnený dozvie“ je potrebné vykladať v tom zmysle, že oprávnená osoba musí nadobudnúť vedomosť o skutočnostiach uvedených v ustanovení § 107 ods. 1 OZ. Nie je možné len predpokladať, že by oprávnená osoba mohla skutkové okolnosti vedieť, alebo že by sa to mohla dozvedieť alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť, pričom poukázali na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a ČR. Pri subjektívnej premlčacej dobe je vždy nevyhnutné skúmať subjektívny moment, ako to zdôrazňujú takmer všetky rozhodnutia súdov najvyššieho stupňa, teda v žiadnom prípade nemôže ísť o pokus o automatizáciu posúdenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby, ako je to prezentované pri spotrebiteľských vzťahoch, najmä zo strany poskytovateľov úverov. Ak má byť dodržaný výklad posúdenia vedomosti o bezdôvodnom obohatení, ako ho opakovane konštatujú Najvyšší súd SR a Najvyšší súd ČR, potom možno zároveň tvrdiť, že ak spotrebiteľ mal získať skutočnú vedomosť o bezdôvodnom obohatení, musel poznať nasledovné skutočnosti - existencia zmluvy, rozsah povinností vyplývajúcich mu zo zmluvy a samotné plnenie zo zmluvy a skutočnosť, že na konkrétnu zmluvu o úvere sa vzťahuje zákonná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Na to, aby bezdôvodné obohatenie vzniklo je totiž zo zákona potrebné, aby sa uplatnila fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a na uplatnenie tejto fikcie je zase potrebné, aby boli splnené predpoklady presne špecifikované v zákone o spotrebiteľských úveroch. Teda na to, aby sa pôvodná žalobkyňa ako spotrebiteľ skutočne dozvedela o bezdôvodnom obohatení, musela by skutočne vedieť, že na zmluvu o úvere sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti, vyplývajúca zo zákona. Dôvodom, prečo v prípade zmluvy o spotrebiteľskom úvere prichádza k bezdôvodnému obohateniu na strane poskytovateľa úveru, je práve a výlučne to, že zákon o spotrebiteľských úveroch upravuje v presne špecifikovaných prípadoch fikciu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Teda bez toho, aby ktokoľvek vedel, že na zmluvu o úvere sa vzťahuje táto fikcia, by nebolo možné v žiadnom prípade hovoriť o skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení (vedomosť by mohla byť len prezumovaná). V prípade, ak spotrebiteľ informáciu o uplatnení fikcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti na zmluvu o úvere nemá, potom sa jeho skutočná vedomosť obmedzuje na vedomosť o existencii zmluvy o úvere, v ktorej boli dohodnuté zmluvné podmienky, ktoré by mali byť dodržiavané - t.j. najmä plniť splátky v presne určenej výške a lehotách na účet veriteľa. Na bezdôvodné obohatenie získané plnením spotrebiteľa z úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti, by sa malo nazeráť ako na bezdôvodné obohatenie získané plnením z neplatného právneho úkonu (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4 Cdo 237/2005). V prípade bezdôvodného obohatenia získaného z neplatného právneho úkonu je absolútnou nevyhnutnosťou a štandardným postupom potvrdeným zo strany najvyšších súdnych autorít posudzovanie momentu, kedy sa oprávnený subjekt reálne o vadnosti úkonu (ako skutočnosti rozhodnej pre vznik bezdôvodného obohatenia) dozvedel. Zároveň žalovaný v rámci povoleného predmetu činnosti poskytuje úvery z

vlastných zdrojov, pričom vzhľadom na túto skutočnosť je povinný pri vykonávaní uvedenej činnosti postupovať s náležitou odbornou starostlivosťou pri dodržaní všeobecne záväzných právnych noriem a v súlade s dobrými mravmi. Žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobu v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov, a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy, vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Na záver pôvodná žalobkyňa poukázala na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/84/2011 zo dňa 12.12.2011, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že dlhodobé ignorovanie zákonnej povinnosti uvádzať ročnú percentuálnu mieru nákladov sa nedá hodnotiť inak, ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

20. K vyjadreniu žalobcov sa vyjadril žalovaný, ktorý doplnil, že tvrdenia o absencii náležitostí odvolania považuje za nesprávne. Zo znenia podaného odvolania jednoznačne vyplýva, že podaným odvolaním napadol rozsudok v celom rozsahu, preto tvrdenia žalobcov o absencii náležitostí odvolania považuje za bezpredmetné. Žalovaný sa plne stotožnil s podaným odvolaním a bol názoru, že sa vyjadril ku všetkým skutočnostiam uvedeným vo vyjadrení žalobcov už v odvolaní, a preto považuje opakované tvrdenia žalobcov za nedôvodné.

21. Keďže pôvodná žalobkyňa R. Q., nar. XX.XX.XXXX, zomrela dňa XX.XX.XXXX počas konania, po vyhlásení rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, odvolací súd uznesením č.k. 6Co/275/2018-179 zo dňa 08.10.2019 v zmysle § 63 ods. 1, 2 a § 66 CSP rozhodol, že namiesto zomrelej žalobkyne pokračuje v konaní s jej dedičmi - žalobcami, R. K., I. Q. a B. Q..

22. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd podľa § 34 CSP prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou (iba v rozsahu vyhovujúceho výroku a výroku o trovách konania je žalovaný oprávnenou osobou) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP) a dospel k záveru, že sú splnené podmienky pre zrušenie rozsudku vo vyhovujúcom výroku, ako aj o výroku o trovách konania, v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 380 ods. 2 CSP, § 389 ods. 1 písm. c) a § 391 ods. 2 CSP) a odvolanie voči výroku, ktorým súd žalobu o úrokoch z omeškania v prevyšujúcej časti zamietol je potrebné odmietnuť ako podané neoprávnenou osobou.

23. Žalovaný v odvolaní uplatnil odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP, t.j., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

24. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d) CSP (konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci) odvolací súd uvádza, že inou vadou sa rozumie také porušenie procesných predpisov, ktoré mohlo mať vplyv na výrok napadnutého rozhodnutia. Ide predovšetkým o porušenie procesných práv účastníka, ktoré nemožno podradiť pod ust. § 365 ods. 1 písm. a), b), c) CSP, ale ich dôsledok sa mohol (nemusel) prejaviť vo výsledku konania formulovanom vo výroku súdneho rozhodnutia vo veci samej.

25. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, § 193 a § 205 CSP.

26. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, tzn. vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

27. Pre rozhodnutie v danej veci je potrebné v prvom rade vyporiadať sa so vznesenou námietkou premlčania práva zo strany žalovaného.

28. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie sa zaoberal aj otázkou premlčania práva na vydanie bezdôvodného obohatenia a dospel k záveru, že v tomto prípade trojročná objektívna premlčacia lehota sa predĺžila na desať rokov odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo. Svoje rozhodnutie odôvodnil odkazom na rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 20Co/79/2010-260 zo dňa 23.10.2013, rozsudok Okresného súdu Rožňava zo dňa 27.05.2016, č.k. 11C/129/2016-30 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/402/2016 zo dňa 27.06.2017.

29. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil, žalovaným vznesenú námietku premlčania.

30. Pôvodná žalobkyňa uplatnila nárok podľa § 451 a nasl. OZ, v zmysle ktorého, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať (ods. 1). Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov (ods. 2).

31. V zmysle ust. § 107 ods. 1 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

32. Podľa § 107 ods. 2 OZ najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

33. K otázke začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v sporoch o vydanie bezdôvodného obohatenia na základe žalôb podaných spotrebiteľmi sa vyjadril Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 169/2017 zo dňa 10.01.2018, hoci išlo o rozhodnutie o odmietnutí dovolania.

34. V tomto rozhodnutí najvyšší súd odkázal na svoje rozhodnutie sp. zn. 1 Cdo 67/2011, v zmysle ktorého „právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného, a to bez ohľadu na to, že sa o týchto skutočnostiach mohol dozvedieť aj skôr. To, kedy sa oprávnený dozvedel (dospel k záveru), ako takýto jeho nárok, vyplývajúci z týchto skutkových okolností, možno právne kvalifikovať, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec relevantné. Oprávnený sa dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie. Ako „vysvitá“ z obsahu spisu, pôvodná žalobkyňa uhradila poslednú splátku na úverovú zmluvu dňa 07.01.2016. Podľa názoru odvolacieho súdu týmto dňom začala pôvodnej žalobkyni plynúť aj dvojročná subjektívna premlčacia doba v zmysle § 107 ods. 1 OZ. Pôvodná žalobkyňa v konaní nepreukázala právny dôvod poskytnutia tohto plnenia, teda od začiatku šlo o plnenie bez právneho dôvodu, pričom v danom prípade niet pochýb o tom, že v tomto okamihu jej boli známe všetky skutkové okolnosti potrebné na podanie žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia, t.j. „komu plnila a v akej výške“.

35. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, subjektívna (ako aj objektívna) premlčacia doba pôvodnej žalobkyňa začala plynúť dňom poslednej uhradenej splátky zo zmluvy o úvere č. 7273248.

36. Súd prvej inštancie ale nezameral dokazovanie a nezisťoval dátumy, kedy pôvodná žalobkyňa zaplatila posledné splátky z vyššie uvedenej zmluvy o úvere.

37. Pôvodná žalobkyňa totiž v dňoch, kedy zaplatila posledné splátky z vyššie uvedeného úveru, mala vedomosť o tom, komu plnila a v akom rozsahu, a to bez ohľadu na to, či mala znalosti o právnej kvalifikácii svojho nároku. Zmluva bola uzavretá podľa zákona vyhláseného v Zbierke zákonov a dňom jeho uverejnenia platí domnienka, že sa tento zákon stal známym každému, koho sa týka. Treba preto vychádzať z toho, že už v čase uzavretia zmluvy mala a počas trvania celého zmluvného vzťahu mala vedomosť o tom, kedy sa považuje úver za bezúročný a bez poplatkov, lebo táto skutočnosť bola vo vyššie citovanom zákone vymedzená. To, kedy získala informáciu o právnej stránke možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia, nie je pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby relevantné.

38. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude zistiť, kedy pôvodná žalobkyňa zaplatila poslednú splátku z vyššie uvedenej zmluvy o úvere, lebo od tohto dátumu jej začala plynúť subjektívna aj objektívna premlčacia lehota na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia.

39. K právnomu záveru súdu prvej inštancie, že inak trojročná objektívna premlčacia doba sa predlžuje na desať rokov odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, odvolací súd poznamenáva, že ust. § 107 OZ ustanovuje kombinované premlčacie doby, a to subjektívnu, ktorá je dvojročná a objektívnu, ktorú nemožno prekročiť, hoci by ešte boli podmienky pre uplynutie subjektívnej premlčacej doby a ktorej dĺžka je určená rozdielne podľa charakteru získania bezdôvodného obohatenia. V prípade, že bolo bezdôvodné obohatenie získané bez úmyselného konania, jej dĺžka je tri roky, a ak bol takýto prospech získaný úmyselne, určil Občiansky zákonník jej dĺžku v rozsahu desať rokov. Aj plynutie týchto lehôt je stanovené odlišne a aj ich plynutie a skončenie nie sú na sebe závislé. Osobitne je upravený aj začiatok plynutia týchto premlčacích dób. Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a kto ho získal.

40. Pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohto obohatenia na jeho úkor dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr. Naproti tomu plynutie objektívnej premlčacej doby je upravené bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení získanom na jeho úkor; v zmysle ust. § 107 ods. 2 OZ plynie odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu (R 20/1986).

41. Občianske právo nedefinuje pojem zavinenia a pri skúmaní tejto otázky vychádza tradične z trestného práva hmotného. Zavinenie je založené na dvoch zložkách, a to vedomostnej a vôľovej zložke. Pri úmyselnom zavinení je zastúpená tak vedomostná, ako aj vôľová zložka. Pri nedbanlivosti je daná len vedomostná zložka. Definícia úmyselného zavinenia je obsiahnutá v ustanovení § 15 Trestného zákona.

42. Podľa § 15 Trestného zákona, trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel a) chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom alebo b) vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzročený. Preto v prípade skúmania úmyslu páchatela je potrebné vždy skúmať vedomostnú zložku (či páchatel vedel, že koná protizákonne) a vôľovú zložku (či chcel konať protizákonne). Právna teória trestného práva rozoznáva dve formy úmyselného zavinenia, a to úmysel priamy a úmysel nepriamy.

43. Priamym úmyslom (dolus directus) sa v zmysle § 15 písm. a) Trestného zákona rozumie to, keď páchatel chce spôsobom uvedeným v Trestnom zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený Trestným zákonom. Vedomostná zložka však nie je v tomto ustanovení riešená výslovne (ako pri nepriamom úmysle). Uvedené ustanovenie ale predpokladá, že ak chcel páchatel porušiť alebo ohroziť chránený záujem, musel vedieť aj o tom, že bude konať protiprávne. Iná situácia však nastáva pri nepriamom úmysle (dolus indirectus). V tomto prípade páchatel vie (vedomostná zložka), že svojím konaním ohrozí záujem chránený Trestným zákonom, avšak pre prípad, že sa tak stane, je s tým

uzrozumený (vôľová zložka). Z toho vyplýva, že páchatel priamo nechce záujem ohroziť alebo porušiť, ale je uzrozumený s tým, že sa tak môže stať.

44. Z civilnoprávneho hľadiska pri bezdôvodnom obohatení nie je možné pri zavinení hovoriť o páchatelovi a o porušení alebo ohrození záujmov chránených Trestným zákonom. Analogicky sa tu však jedná o úmyselné získanie neoprávneného majetkového prospechu, ktorý v tomto prípade predstavuje úmyselné bezdôvodné obohatenie jedného subjektu na úkor druhého subjektu.

45. V prejednáwanej veci okresný súd posúdil bezdôvodné obohatenie žalovaného ako úmyselné, pričom konštatoval „nepriamy“ úmysel žalovaného získať majetkový prospech bez právneho dôvodu na úkor pôvodnej žalobkyne. Z napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie možno vyvodiť, že uvedený nepriamy úmysel žalovaného je daný určitými faktormi a okolnosťami, ktoré spočívajú v profesionálnosti a odbornosti žalovaného (POHOTOVOSTĚ, s.r.o.), v dlhoročnom pôsobení žalovaného na finančnom trhu v oblasti poskytovania úverov a pôžičiek, v úmysle žalovaného dosiahnuť zisk dojednaním nekorektných úrokov a odplaty a taktiež v množstve súdnych sporov nebankových subjektov so spotrebiteľmi.

46. Odvolaciemu súdu sa žiada poznamenať, že samotné všeobecné skutočnosti („fakty“) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax, týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch, samé osebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Ako už bolo vyššie uvedené, v predmetnom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia, aplikujúc analógiu podľa Trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu.

47. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska, a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu lehotu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu, ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu, z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo.

48. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcov. Žalobcovia musia preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na ich úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej a vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná 3-ročná objektívna lehota.

49. Odvolaciemu súdu sa žiada zdôrazniť, že v prípade, ak nebankový subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou. To v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou časti úrokov o odplate alebo má ešte také (iné) vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia.

50. Odvolací súd konštatuje, že právny záver okresného súdu ohľadom toho, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právne posúdenie objektívnej premlčacej lehoty súdom prvej inštancie bolo nesprávne.

51. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky žalovaného, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení v nastolenej právnej otázke v odvolaní, odvolaciemu súdu neostala iná možnosť, len konštatovať, že odvolanie je dôvodné.

52. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude v prvom rade správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu podľa § 451 ods. 2 OZ.

53. Ako už bolo vyššie konštatované, iná situácia nastáva pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu, ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo.

54. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možno pristúpiť k skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu.

55. Žalobcovia musia preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na ich úkor.

56. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

57. Po ustálení toho súd posúdi, či žalovaným vznesená námietka premlčania je dôvodná a v závislosti od tohto zistenia rozhodne aj o žalobou uplatnenom nároku.

58. Vzhľadom k tomu, že výrok o trovách konania pred súdom prvej inštancie je súvisiacim výrokom (§ 379 písm. a) CSP), odvolací súd súčasne so zrušením rozsudku vo vyhovujúcom výroku zrušil aj výrok o trovách konania.

59. Výrok rozsudku, ktorým súd žalobu o úrokoch z omeškania v prevyšujúcej časti zamietol, nebol predmetom odvolacieho prieskumu, pretože v tejto časti je odvolanie podané žalovaným ako neoprávnenou osobou a nadobudol preto právoplatnosť.

60. Uvedeným výrokom súd rozhodol v prospech žalovaného (keďže žalobu o úroky z omeškania v prevyšujúcej časti zamietol), preto oprávnenou osobou na podanie odvolania proti tomuto výroku bola iba pôvodná žalobkyňa, a keďže táto odvolanie nepodala, tento výrok rozsudku nadobudol právoplatnosť a nebol predmetom odvolacieho prieskumu.

61. Keďže odvolanie podané žalovaným proti výroku napadnutého rozsudku, ktorým súd žalobu o úrokoch z omeškania v prevyšujúcej časti zamietol, bolo podané osobou, ktorá nebola oprávnená na podanie odvolania, odvolací súd odmietol odvolanie podľa § 386 ods. 1 písm. b) CSP ako v tejto časti podané neoprávnenou osobou.

62. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinštančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

63. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 poslednej vety CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).